7/1864

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : 16APK0201ARGE-940 - 388 26 / 2 / 2004
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M.Başkanlığı KAN.KAR.MÜD.'nün 26.01.2004 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-4341 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Atilla BAŞOĞLU 7/1864-4368 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Erkan MUMCU
Bakan

EKLER :
EK-1 Cevap (6 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği:
T.B.M.M Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

İnönü Bulvarı No:5 06100 Emek / ANKARA Tel: (0312) 2969316 Fax: (0312) 212 88 67
www.kultur.gov.tr E-Mail: kultur@kultur.gov.tr

7/1864

ADANA MİLLETVEKİLİ ATİLLA BAŞOĞLU'NUN 7/1864-4368 ESAS NO'LU SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI

SORU 1. 1980 sonrasından günümüze yaşanılan yoğun ve süratli sosyo-ekonomik değişim ve küreselleşme kavramının kutsallaştırılması süreci, toplumumuzu kültür alanında hangi sorunlarla karşı karşıya bırakmıştır?

CEVAP 1. Özellikle, 1980 yılından sonra dünyadaki aşırı hızlı değişimler ve küreselleşme politikalarının ülkeler tarafından uygulama alanları içerisine alınması, sadece ülkemizde değil doğal olarak bütün dünyada sarsıcı etkiler yaratmıştır. Yirmi yıllık bir süre içerisinde dünyada olağanüstü olaylar meydana geldiği aşikardır. SSCB'nin dağılması ve bu birlik içerisinden Orta Asya'nın haritasını ve siyasi yapısının değişmesi, yeni ticari ve ekonomik dengelerin oluşması, Avrupa'nın yıllardır oluşturmayı planladığı birliğini temel anlamda tamamlaması ve uzak doğuda olağanüstü ekonomik değişimler yirmi yıl gibi kısa süre içerisinde meydana gelmiştir.

Bu değişimlerin en önemli etkilerinin kültürel ve sosyo-ekonomik alanda olduğu herkes tarafından kabul gören bir sonuçtur.

Kültürün en önemli özelliği dinamik yani değişken olmasıdır. İletişim çağının egemen olduğu yeni dünya düzeniyle, farklılaşan ekonomik yaşam, hızlı ve zaman zaman anlaşılması zor olan, kendi değerlerimizden farklı bir kültürel yaşamı beraberinde getirmiştir.

Küreselleşmenin ekonomik, siyasal ve teknolojik alanlarda meydana getirdiği tüm değişiklikler, kültür üzerinde de önemli bir etki yapmaktadır. Bu nedenle, bu alanların herhangi birinde meydana gelen değişmeler, toplumun geneli üzerinde de etkili olmaktadır. Bu değişimlerin zaman içerisinde bir zorunluluk halini alması, insanların kullandıkları kültür unsurlarının yerini başka bir kültürel unsurun alması bilimsel literatürde kültür şoku olarak tanımlanmaktadır. Sonuç olarak küreselleşme ile ortaya çıkan bu oluşum; gelenekten geçmişten kopmalara da neden olmaktadır.

SORU 2. Bu sorunları, Bakanlığınız bünyesinde uygulayacağınız hangi somut proje ve politikalarla çözmeyi planlıyorsunuz?

CEVAP 2. Gelişmiş ülkelerde maddi zenginlik hiçbir zaman kültür ve düşünce üretiminden önce gelmemiş, aksine neredeyse bunun tam tersi geçerli olmuştur. Kültür ve düşünce geliştirebilmek, maddi birikim, teknoloji ve bilgi üretimini güvence altına almak demektir. Milli değerleriyle kendini yeniden geliştiren, dünyadaki gelişme ve dönüşümlere kuşatıcı ve kapsayıcı bir kavrayışla yaklaşmayı başarabilen bir kültür yapısına sahip olmamız, Türkiye'nin vazgeçemeyeceği önceliklerden birini oluşturmaktadır.

Bakanlığımız, doğa, kültür ve sosyal yapı üzerinde olumsuz etki yaratmayan ve gelecek kuşakların yaşam kalitesini gözeten, döviz ve istihdam boyutlarıyla ekonomik gelişime güçlü katkılar sağlayan, tarih, kültür ve sanatsal zenginliklerimizi koruyan bir kültür ve turizm politikası çerçevesinde planlanan projeleri hayata geçirmeyi hedeflemektedir.

Türkiye, önümüzdeki 15-20 yıl içerisinde turizm açısından dünyanın en büyükleri arasında yer alabilecek, bölgesinin süper gücü olabilecek, aynı zamanda ekonominin diğer sektörleri üzerinde çarpan etkisine, potansiyele ve dinamizme sahip bir ülkedir.

Bütün bu hizmetlerin gerçekleştirilebilmesi, yetişmiş insan gücü ile mümkündür. Bu bağlamda kültür ve sanat eğitimine daha anaokulu ve ilköğretim okullarından başlanması, ortaöğretim ve yüksekokullarda kapsamlı sanat, sanat tarihi, kültür, kültür tarihi, sosyoloji, felsefe ve turizm konularındaki derslere özel bir önem ve ağırlık verilmesi kısa sürede hedefe ulaşmamızı kolaylaştıracaktır.

Bugün ülkemizin karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri, bilgi konusunun yeteri kadar iyi analiz edilmemiş olmasıdır. Ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri oluşturmada karşılaştığımız sorunları sistematik olarak ele almamız gerekmektedir.

Üretim ekonomisindeki gecikmenin temelinde kültürel alandaki gecikme yatmaktadır. Bu nedenle bilişim teknolojilerinin imkanlarından yararlanarak, ülkemizi bilgi toplumuna taşıyacak yenilikçi özelliğe sahip bir kalkınma stratejisi ile sosyo-kültürel politikalara ağırlık verilecektir. Kültür ve turizm alanındaki araştırmaların desteklenerek bilgi bankalarının ve arşivlerinin oluşturulması, bilgiye erişim imkanlarının yaygınlaştırılması, bilgi edinilme ve iletişim hakkının genişletilmesi öncelikli hedefimizdir.

Bütün kamu kurum ve kuruluşlarının sorumluluk alanına giren sayısal piyasa projelerinin ülkemiz düzeyinde tamamlanması, kalkınma planlarında uzun vadeli projeler olarak öngörülmektedir. Söz konusu projeler tamamlanıncaya kadar, Bakanlığımın görev alanına giren tarih, sanat, edebiyat vb. kültürel değerlerimizi korumak, geliştirmek ve tanıtmak amacıyla Türkiye Bilgi Merkezleri altyapısı oluşturulması çalışmalarına ağırlık verilecektir.

Hizmet sektöründe bilgi ağlarının kurulması ve bilgi haritalarının oluşturulması için uzman personelden oluşan grup çalışmaları ile araştırma ve geliştirmeden üretime, üretimden tanıtma ve pazarlamaya geçişi sağlayan projeler hayata geçirilecektir.

Türk Kültürünün korunması, geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması temel amaçtır.

Osmanlı arşiv belgelerinin düzenlenmiş olarak günümüz literatürüne kazandırılması çalışmaları hızlandırılarak sürdürülecektir.

Geleneksel sanatların kaybolmasını önleme konusunda eğitim programları yaygınlaştırılacaktır.

Türkçe köken bilgisi (etimolojik) sözlük çalışmaları hızlandırılarak sürdürülecektir.

Türk dili ve kültürü ile ilgili yabancı dillerdeki temel eserlerin tercüme edilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

Türkiye Türkçe'si öğretimi ve Türk kültürünün tanıtımı amacıyla yurt dışında Türk kültür merkezleri açılması için gerekli çalışmalar hızlandırılacaktır.

Türkiye dışında yaşayan soydaşlarımızın Türk kültürünü ve Türkçe'yi yaşatıp geliştirmesi için gerekli faaliyetler desteklenecektir.

Korunması gerekli kültür varlıklarına ait bilgi, belge ve görüntülü dokümanı bir araya getirecek Türk kültürü arşiv ve dokümantasyon merkezi kurulması çalışmaları sürdürülecektir.

Yurt içi ve yurt dışındaki Türk tarihi eserleri ile vakıf eserlerin bakım-onarım ve kullanımın sağlanabilmesi amacıyla hukuki, idari ve mali düzenleme çalışmaları sürdürülecektir.

Bakanlığımızın görev ve hedefleri kapsamında, gerçekleştirilmesi planlanan, diğer proje, hizmet ve faaliyetler şunlardır;

Anadolu'nun coğrafyasının değişik ve çeşitli kültürel birikime sahip olması nedeniyle kültürel etkinliklerin yerel yönetimlerce yapılmasını sağlayacak projelerin desteklenmesi,

Sanat eğitiminde çok renkliliğin sağlanması,

Müzelerde, konferans seminer ve sergilerle yaygın eğitime destek verilmesi,

Müze çalışmalarının; müzeci, tasarımcı, eğitici, sosyolog gibi bilim adamlarınca gerçekleştirilmesi,

Müzecilik bilincinin 8 yıllık Temel Eğitimden başlayarak yerleştirilmesi, orta eğitimde geliştirilmesi ve giderek yaygınlaştırılması,

Fen bilimleri, doğa, tarih ve sanat gibi konularda özellikle çocuk ve gençlere yönelik basit, çekici yöntemlerle doğru bilgiyi halka iletecek Müzelere önem verilmesi,

Uygulamalı sanatsal etkinliklerle küçük yerleşim birimlerinde de kalıcı sanat eserlerinin elde edilmesi,

Kent oluşumuna coğrafi ve kültürel açıdan özen gösterilmesi, kimliksizce plansız kentleşmenin ve yağmacılığın önüne geçilmesi,

Yarından ödünç alınmış bir dünya mirası olduğu göz önünde bulundurularak tarihi ve kültürel kimliği olan belirli alanların daha özenli korunması, bu konuda yeni yasal düzenlemelerin yapılması,

İnsanlarda kentli olma, özel bir kültüre sahip olma bilincinin geliştirilmesi,

Kentlerimizi; dokusu, kent mobilyası, tarihi ve sanat eserleri ile yaşamın anlamlı kılındığı ortamlara dönüştürülmesi,

Doğal ve yapılı çevrenin korunması, bu konuda bu güne dek yasalar çerçevesinde alınmış olan kararların uygulanması,

Türkiye genelinde doğal ve yapılı çevre varlıklarına ilişkin envanter çıkarma bilincinin geliştirilmesi,

Kültür varlıklarının korunmasına özen gösterilmesi, kültürle ilgili personelin ve gümrüklerde çalışanların eğitim düzeylerinin, yaşam standartlarının yükseltilmesi ve özel

eğitimden geçirilmeleri,

Geleneksel el sanatları ve günümüzde de ihtiyaç duyulabilecek zanaat alanları için yeniden usta elemanların yetiştirilmesinin desteklenmesi ve var olanların değerlendirilmesi,

Kültür ve sanat içerikli yayınların artırılması, yazılı ve görsel basında daha çok yer alması, telif ve yabancı dilden çeviri yayınların özendirilmesi,

Kültürümüze ilişkin yayınların yabancı dile çevrilip daha çok tanıtımının sağlanması,

Türk kültürünün tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla yurt dışındaki üniversitelerde Türkoloji bölümlerinin ve Türk Kültür Evlerinin kurulmasının teşvik edilmesi,

Yurt dışındaki vatandaşların milli kültür değerlerinden kopmalarını önleyici, benliklerini koruyucu ve bulundukları ülke ile uyumlarını sağlayıcı çalışmaların yapılması,

Türk kültür adamlarının yaşam ve eserlerini konu alan uluslararası standartlarda yayınlar, TV programları, belgeseller ve filmler hazırlatılması,

Çocuk kitaplarının yazılması ve yayınlanması için, yazarların ve yayınevlerinin teşvik edilmesi,

Çizgi film ve çizgi romanların, milli kültürümüzdeki insan öğelerini işleyecek şekilde hazırlanmasına özen gösterilmesi,

Sinema ve tiyatroya desteğin artırılması, senaryo yazarlığının özendirilmesi, genç kuşağın bu konuda desteklenmesi

Opera, bale ve orkestra çalışmalarında ulusal kültürümüzden çağdaş bir yaklaşımla yararlanılması,

Türk Müziğinin yozlaştırılmasının önlenmesi, özgün ve yaratıcı çalışmaların desteklenmesi,

Yayın ve yurt dışı sergilerle güncel sanatımızın, sanatçımızın tanıtımının yapılması,

Türkiye'deki sanat ve sanatçıları tanıtıcı, sanatsal nitelik taşıyan belgeseller hazırlatılması,

Türkiye'nin kültürel zenginliğini, çeşitliliğini ve onun en itibar kazandırıcı elemanlarından birisi olarak sanatımızın internet ve benzeri sanal ortamlarda daha yaygın bir biçimde dünyaya tanıtılması,

Kültür-Sanat ve turizm hizmeti veren; resmi, sivil kurum ve kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin, eğitim kurumlarının, genel ve yerel yönetimlerin, kültür ve turizm politikalarının uygulandığı platformlarda yer almasının ve işbirliği içinde çalışmasının sağlanması,

Kültür-Sanat etkinliklerinin merkezlerin tekelinde olmaktan çıkarılması, yurt geneline yayılması, il kültür ve turizm kurullarının oluşturulması,

Yaratıcılık ve özgün sanatsal üretimin özendirilmesi, uluslararası alanda gerçek prestiji sağlayacak sanatçılara destek sağlanması,

Sanatçıların mesleki risklere karşı bir tür "Mesleki Sorumluluk Sigortası" kapsamına alınmasının sağlanması,

Sanata talebi artırmak için yasalarda kolaylıklar getirilmesi, bürokrasinin kaldırılması, sponsorluğun özendirilmesi,

Ortama getirdikleri dinamizm göz önünde bulundurularak "Sanat-Kültür-Turizm Gönüllüleri" örgütlenmelerinin desteklenmesi,

SORU 3: Bu sorunların çözümünde hangi özel ve kamu kuruluşlarıyla müşterek politikalar oluşturdunuz? Hangi somut işbirliği projelerini uygulamaya koydunuz yahut koymaktasınız?

CEVAP 3: Bakanlığımızca 1980'den bugüne kadar üniversiteler, valilikler, yerel yönetimler, vakıflar ve dernekler işbirliğinde yapılan çalışmalar:

1- Bilimsel toplantılar
- Folklor Açık Hava Müzesinin Türkiye'de Kurulması İmkanları Sempozyumu Ankara 1985
- Türk Halk Oyunlarının Sahnelenmesinde Karşılaşılan Problemler Ankara 1987
- Türk Halk Hekimliği Sempozyumu. Ankara 1988
- I. Milletlerarası Nasrettin Hoca Sempozyumu. Ankara 1989
- Türk Halk Mimarisi Sempozyumu. Konya 1990
- Milletlerarası Ahmet Yesevi Sempozyumu. Ankara 1991
- I. Uluslar Arası Ahilik Kültürü Sempozyumu. Ankara 1993
- İpek Yolu Uluslar Arası Türk Edebiyatı Sempozyumu . Ankara 1993
- I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı Tahtacılar Sempozyumu. Antalya 1993
- Akdeniz Mutfağı Sempozyumu . İçel 1995
- Uluslar Arası Hoşgörü Kongresi. Antalya 1995
- Uluslar Arası Geleneksel Tiyatro Sempozyumu. Bursa 1996
- Aşık Şenlik Sempozyumu. Ankara 1997
- II. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu. 1998
- II. Uluslar Arası Ahilik Kültürü Sempozyumu. Kırşehir 1999
- Halk Sağlığı Konferansı. Ankara 2000
- Dede Korkut Günler Konulu Sempozyum. Ankara 2000
- Uluslar Arası Nevruz Sempozyumu. Ankara 1999
- Din Ve Folklor Konferansı. Bulgaristan 1995
- Maskeli Ritüeller Sempozyumu. Makedonya 1995
- Milletler Arası Türk Folklor Kongresi. Bursa 1981, İzmir 1986, Antalya 1991, Ankara 1996, Mersin 2001

2- 1966 yılında başlayıp günümüze kadar devam eden proje bazında alan araştırmaları:
- Türk Mutfağı Derleme Çalışmaları,
- Halk Oyunları Belgesel Video Çekimleri,
- Köy Seyirlik Oyunları Belgesel Video Çekimler
- Türk Halk Oyunlarının Kıyafetlerinin Teknik Çizimleri

3- Önemli toplantılar:

- 16-17 Eylül 2002 tarihleri arasında İstanbul'da yapılan UNESCO Kültür Bakanları III. Yuvarlak Masa toplantısı ile ilgili olarak organizasyon öncesinde ve organizasyon süresince çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca toplantıya katılan heyetlere Türk kültürünü tanıtmak amacıyla bakanlığımızca Türkçe ve İngilizce olarak: "Sözlü Kültür Mirasımız" adlı bir kitap yayınlanmıştır.
- Somut Olmayan Kültürel Mirasın uluslar arası bir sözleşme ile korunması konusundaki çalışmalar çerçevesinde; " Somut olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi" taslağının kapsamını belirlemek ve çalışmaları daha ileri safhalara taşımak amacıyla; 23 – 27 Eylül 2002 ve 24 Şubat – 01 Mart 2003 tarihleri arasında Paris'te UNESCO Genel Merkezi'nde yapılan toplantılara Bakanlığımızca katılım sağlanmıştır.

4- Proje Kapsamında Folklor Konusunda Gerçekleştirilen Yarışmalar:

- Türk İstiklal Savaş Destanı Yarışması,
- Geleneksel Türk Giyim Kuşamını Araştırma Yarışması,
- Türk Kilimciliğinin Araştırılması Yarışması,
- Türkiye Üniversiteler Ve Folklor Konulu Dernekler Arası Halk Müziği Koro Yarışması,
- Türk Halk Kültürü Fotoğraf Yarışması,
- Türk Halk Müziği Araştırma Yarışması,
- Karagöz Kukla Oyun Metni Yarışması,
- Ahilik Kültürünü Araştırma Yarışması
- Halk Şairleri Arası Atatürk Ve Devrimler Konulu Şiir Yarışması,
- Oya Yarışmaları,
- I.II.III.IV. Mahalli Halk Oyunları Yarışması,
- Mahalli El Sanatları Yarışması.

5-Hizmet içi Eğitim Seminerleri ve Kursları:

- Folklor Derleyicisi Yetiştirme Kursları,
- Karagöz Kursu,
- Türk El Sanatlarında Bitki Boyaları Kursu,
- Halk Oyunları Kursu,
- Folklor Konulu Derneklerin Eğitim Kursu,
- Türk Süsleme Sanatları Kursu
- Folklor Araştırmacılarının Hizmet içi Eğitim Semineri,
- Türk Lehçe Ve Şiveleri Kursu,
- Amatör Halk Oyunları Ve Halk Müziği Topluluğu Kursları,
- Halk Oyunları Kursu (Almanya, Avustralya, Norveç, Yunanistan)